

Професор Чайковський Юрій Богданович

29 червня Президенту Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України, членору НАМН України, професору Юрію Богдановичу Чайковському виповнилось 60 років. Більшу частину свого життя він присвятив науці, пройшовши шлях від аспіранта до члена-кореспондента НАМН України, результатом чого є на сьогодні визнання науковою громадськістю в Україні та за її межами його досягнень в галузі експериментальної морфології та нейрогістології.

Життєвий шлях Юрія Богдановича Чайковського бере свій початок з 29 червня 1951 року, коли у славетній київській родині українських філологів з'явився на світ світловолосий темноокий хлопчик. Родина інтелігентів-гуманітаріїв виховувала сина у старих традиціях, одна з яких передбачала знання хоча б однієї з іноземних мов. Англійська, німецька, французька, польська, чеська, білоруська... Ця жага до пізнання світової культури зіграла одну з вирішальних ролей у подальшому житті Юрія Богдановича. Допитливість та цілеспрямованість, виховані змалку, дозволили Юрію Богдановичу в 1968 році закінчити середню школу із золотою медаллю, а у 1974 - із відзнакою Київський медичний інститут ім. О.О. Богомольця та продовжити навчання в аспірантурі на кафедрі нормальної анатомії рідного інституту. Під час навчання Юрій Чайковський брав активну участь в укріпленні інститутських міжнародних зв'язків, будучи обраним

заступником секретаря комітету комсомолу інституту з інтернаціонального виховання, а пізніше - головою Клубу інтернаціональної дружби. Досвід, отриманий Юрієм Богдановичем у цей період, знадобився йому в роботі на посаді проректора з міжнародних зв'язків та навчання іноземних студентів Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (1994-2000 рр.).

Навчання в аспірантурі та робота над кандидатською дисертацією «Микроваскуляризація седалищного нерва в умовах его де- і регенерації», захищеною у 1978 році під керівництвом професорів І.Є. Кефелі та А.К. Коломійцева, - це значний внесок у формування династії морфологів Чайковських. Перша цеглина у цей фундамент була закладена рідною сестрою батька Юрія Богдановича - Іриною Йосипівною Чайковською, яка була знаним анатомом, організатором і завідувачкою кафедри нормальної анатомії Луганського медичного інституту протягом майже 30 років. Знання та навички, отримані Юрієм Богдановичем під час роботи над кандидатською, а згодом і докторською дисертацією, яка також була присвячена проблематиці нейрорегенерації, лягли в основу формування майбутнього керівника вагомої та авторитетної на сьогодні школи нейроморфологів. Але це буде пізніше, а поки...

У далекому 1981 році Юрій Богданович приходить працювати асистентом, старшим викладачем, доцентом на кафедру оперативної хірургії та топографічної анатомії Київського інституту вдосконалення лікарів. Творча натура постійно у пошуках шляхів для реалізації: започаткування ще у роки навчання в аспірантурі студентського гуртка «Анатомія живої людини», пошуки методів вдосконалення хірургічного лікування травм нервів, чисельні спроби авто- та аллотрансплантації нервів експериментальним тваринам, доповіді на міжнародних конгресах, численні наукові публікації - і все це на тлі захоплення живописом, класичною музикою, іноземною художньою літературою, яку читає мовами оригіналу, та паралельно із вихованням двох улюблених доньок.

Вдалі експерименти з трансплантації кріоконсервованих нервів у тварин лягли в основу захищеної у 1989 році докторської дисертації «Регенерація периферического нерва в умовах его ауто- и аллопластики»,

яка включала не тільки теоретичний аналіз морфологічних даних, але і результати їхнього впровадження у клініку. Матеріали дисертації Ю.Б. Чайковського безперечно були високо оцінені колегами та громадськістю. За цю працю, разом із колективом співавторів, у 1996 році Юрій Богданович отримав Державну премію України в галузі науки і техніки. Не примусили себе чекати й інші нагороди - Премія Академії медичних наук України (2001 р.), Почесне звання Заслуженого діяча науки і техніки України (2001 р.), Премія ім. В.П. Комісаренка Національної академії наук України (2010 р.).

Наукова школа нейроморфології, створена разом із численними учнями та послідовниками і очолювана Юрієм Богдановичем, набула високого рейтингу серед морфологів України та зарубіжних країн. Активна участь у міжнародних конгресах, організація з'їздів морфологів України, курація роботи Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України, в якому Юрій Богданович вже 9-й рік поспіль є Президентом, робота головним науковим редактором журналів «Ліки України», «Світ біології та медицини», участь у роботі редколегій журналів «Вісник морфології», «Український морфологічний альманах», «Морфологія» – це лише незначна частина точок прикладання знань та таланту члена-кореспондента НАМН України, професора Ю.Б. Чайковського.

Істинно талановита людина розкривається у багатьох сферах життя. Генетика, що дісталася Юрію Богдановичу від мами й тата, далася взнаки і відбилася не тільки у сотнях спеціалізованих друкованих праць та підручниках з гістології, анатомії, стоматології, за якими вчиться вся Україна, але і у його власній книжці "Розгадки таємниць людини", присвяченій життю багатьох видатних лікарів, написаної від душі, з художнім смаком і, навіть, із гумором. Родинні традиції та досягнення – ще одна гордість Юрія Богдановича. Підтвердженням тому є виданий за сприяння Юрія Богдановича роман-есе, що був написаний його батьком, про біографічні та творчі нюанси буття Тараса Шевченка. Цей епізод розкриває Юрія Богдановича як людину, що у ці часи - сумбурні та незрозумілі не тільки в економічному, але і в естетичному, ідеологічному та інших аспектах - знайшла час, можливість, об'єднала однодумців, створила умови і досягла мети - побачила світ остання праця батька, яку він завершував уже будучи тяжко хворим, і яка збереглася лише у вигляді рукопису. Юрій Богданович не залишився байдужим, не поклав працю у сімейний архів, а довершив справу - видав роман.

Відкритість, щирість, щедрість, бажання допомогти словом та ділом – ось незначна частина ознак багатогранної душі Людини з великої літери, шанованого вчителя, колеги, науковця. Сьогодні Юрій Богданович знаходиться у розквіті творчих сил та має значний науковий потенціал для розширення кола своїх учнів та збільшення вагомості особистих досягнень.

Редакція журналу від імені всіх членів Наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів та топографоанатомів України вітає Юрія Богдановича Чайковського з 60-річчям. Бажаємо Вам довгих років життя, творчої жаги, плідної праці та визначних успіхів у всіх сферах Вашого життя!